

Hvor stor en andel af den disponible indkomst bruger danskerne på mad- og drikkevarer?

Baggrund

Gennem årene har man løbende hørt udsagn om, at danskerne anvender alt for få penge på fødevarer, og at vi som danskere ikke er tilstrækkeligt kvalitetsbevidste.

Det er korrekt, at vi danskere – sammenlignet med en række andre nationer – anvender en relativt lille andel af vores disponible indkomst på fødevarer. Sædvanligvis siger man i "runde tal", at en dansker anvender ca. 10 procent af sin disponible indkomst på mad og drikke.

Og det er rigtigt, at dette tal i et historisk og internationalt perspektiv har været lille. På verdensplan varierer det stærkt fra land til land, hvor stor en andel af den disponible indkomst, der i de enkelte lande anvendes på mad og drikkevarer. Generelt kan man sige, at jo mere velstående et land er, jo mindre en andel af den disponible indkomst anvendes på mad og drikke. Så selv om Danmark ligger med en relativt lav andel, ligger eksempelvis lande som Sverige, Norge og Storbritannien også med en lav andel.

En af forklaringerne på det lave forbrug i Danmark kan dels være, at man i dansk dagligvarehandel i de seneste mange år har haft et udbredt fokus på pris, og discountbutikkernes andel er i Danmark væsentligt højere end i en række sammenlignelige lande.

En anden forklaring kan være den udbredte tilbudskultur, som er væsentligt mere udbredt i Danmark end i f.eks. Sverige. I Danmark sælges godt 30 procent af alle varer på kampagne, mens det i Sverige er godt 20 procent, der sælges på kampagne¹.

Men der er også en række andre forhold, der spiller ind – eksempelvis hvor mange penge man anvender på udespisning. I Danmark har udespisningen for alvor vundet frem i de senere år.

Danskernes forbrug

Danmarks Statistik gennemfører løbende store forbrugerundersøgelser. Den seneste undersøgelse, der dækker årene 2015 - 2016 viser, at hver gang en dansk husstand bruger 1.000 kr., går de 121 kr. til fødevarer. En gennemsnitlig dansk husstand har et årligt forbrug på i alt 300.480.², og en dansk husstand består i gennemsnit af 2,1 personer.

Af det totale forbrug på i alt 300.480 kr. anvender danskerne 36.261 kr. på fødevarer og ikke-alkoholiske drikkevarer og 6.700 kr. på alkoholiske drikkevarer og tobak. For så vidt angår forbruget på fødevarer, er dette en stigning på ca. 3.000 kr. årligt pr. husstand, sammenlignet med den tilsvarende forbrugerundersøgelse for 2011 – 2013. I den samme periode er forbruget på alkoholiske drikkevarer og tobak ifølge Danmarks Statistik faldet, hvilket kan være vanskeligt at forklare, da afgiftsprovenuet i den tilsvarende periode ifølge Skatteministeriet tal er stort set uændret.

¹ Konkurrence- og Forbrugerredagørelse – Tilbud i den danske dagligvarehandel

² Danmarks Statistiks forbrugerundersøgelser (foreløbig) 2015 - 2016

Udviklingen i danskernes forbrug over tid

Set over en længere periode har sammensætningen af forbruget ændret sig markant. Siden 1981 er forbruget af fødevarer, drikkevarer og tobak faldet fra at udgøre 24 procent af de private husstandes totalforbrug til at udgøre mindre end 15 procent i 2016. Omvendt er andelen af udgifterne til eksempelvis boligbenyttelse steget fra knap 26 procent i 1981 til mere end 32 procent i 2016. Beklædning og fodtøjs andel af privatforbruget er faldet fra at udgøre 5,5 procent i 1981 til knap 4 procent i 2016.

På trods af, at den seneste forbrugerundersøgelse fra Danmarks Statistik indikerer en lille stigning i den del af vores forbrug, som vi anvender på mad og drikkevarer, så viser detailomsætningsindekset fra Danmarks Statistik med al tydelighed, at det danske forbrug i de seneste syv år har været i tilbagegang. I opgørelsen over detailomsætningsindekset fra juli 2017 ligger fødevarer og andre dagligvarer på index 92,9 når man sætter 2010 som index 100, og tallene sæsonkorrigeres og renses for prisudvikling. Der har således været en kvantitativ tilbagegang på mere end 7 procentpoint i dagligvarehandlen på blot 7 år³.

³ Nyt fra Danmarks Statistik nr. 333 af 22. august 2017